หัวข้อวิจัย : ศักยภาพของสื่อบุคคลกับการสื่อสารเพื่อการพัฒนาชุมชน
ผู้วิจัย : นางสาวจินตวีร์ เกษมศุข
หน่วยงาน : คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีที่พิมพ์ : พ.ศ. 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “ศักยภาพของสื่อบุคคลกับการสื่อสารเพื่อการพัฒนาชุมชน” นี้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาถึงคุณลักษณะของสื่อบุคคลที่สร้างเสริมศักยภาพของสื่อบุคคลในการระดมพลังการพัฒนาชุมชน 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เอื้ออำนวยหรือเป็นอุปสรรคต่อการใช้สื่อบุคคลในการสื่อสารเพื่อการพัฒนาชุมชน และ 3) เพื่อให้เกิดการระดมพลังการพัฒนาชุมชนและเกิดกระบวนการสื่อสารเพื่อการพัฒนาที่มีความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละชุมชน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้นำชุมชนและสมาชิกชุมชนในเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้แก่ การจับสลากจากรายชื่อชุมชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครจำนวน 3 เขต จากทั้งหมด 50 เขต เพื่อเป็นพื้นที่ในการศึกษา ซึ่งได้แก่ 1) ชุมชนเขตบางเขน 2) ชุมชนเขตบางนา และ 3) ชุมชนเขตพญาไท หลังจากนั้น ได้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยเลือกชุมชนในเขตดังกล่าวทั้ง 3 เขต ได้แก่ 1) ชุมชนหมู่บ้านคงหิรัญ เขตบางเขน 2) ชุมชนคลองบางนา เขตบางนา และ 3) ชุมชนสนามเป้า เขตพญาไท ทั้งนี้ จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งที่เป็นผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 372 คน แบ่งออกเป็นผู้นำชุมชน 3 คน และสมาชิกชุมชน 369 คน โดยแบ่งเป็นชุมชนสนามเป้า เขตพญาไท จำนวน 141 คน ชุมชนหมู่บ้านคงหิรัญ เขตบางเขน จำนวน 78 คน และชุมชนคลองบางนา เขตบางนา จำนวน 150 คน

จากผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่สร้างเสริมศักยภาพของผู้นำชุมชนทั้ง 9 ลักษณะ อันจะมีส่วนช่วยในการระดมพลังพัฒนาชุมชน พบว่า โดยส่วนใหญ่ ทั้งผู้นำชุมชนและสมาชิกชุมชนในแต่ละชุมชนนั้น มีความตระหนักว่า ผู้นำชุมชนของตนต้องเป็นผู้มีความอดทนที่จะผลักดันงานให้ไปสู่จุดหมายปลายทางหรือประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีความต้องการเป็นอันดับแรกถึงร้อยละ 95.4 อันดับสองคือ ผู้นำชุมชนของตนต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ร้อยละ 94.4 เช่น รู้จักประสานความคิด ประสานประโยชน์ สามารถทำงานร่วมกับสมาชิกในชุมชนได้

และอันดับสามคือ ผู้นำชุมชนต้องเป็นผู้มีความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริต โดยต้องอาศัยหลักของความถูกต้อง หลักแห่งเหตุผลและความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น หรือปฏิบัติงานด้วยจิตที่ปราศจากอคติ ปราศจากความลำเอียง ร้อยละ 93.8

นอกจากนี้ จากผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่สร้างเสริมศักยภาพในการสื่อสารของผู้นำชุมชนทั้ง 11 ลักษณะ อันเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการใช้สื่อบุคคลในการสื่อสารเพื่อการพัฒนาชุมชน พบว่า คุณลักษณะที่สร้างเสริมบทบาทในการสื่อสารของผู้นำชุมชน 3 อันดับแรก ได้แก่ การเป็นผู้รับฟังความคิดเห็นและความต้องการของชุมชน การเป็นผู้เปิดรับการสื่อสารจากภายนอกเข้าสู่ชุมชนและสามารถถ่ายทอดข่าวสารให้ชุมชนได้รับรู้ และการเป็นผู้กลั่นกรองข่าวสารให้เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของคนในชุมชน ตามลำดับ

คำสำคัญ : สื่อบุคคล การสื่อสารเพื่อการพัฒนา ชุมชน

Research Title	:	The Potential of Personal Media versus Development Communication for Community
Name of Researcher	:	Ms. Chintawee Kasemsuk
Name of Institution	:	Communication Arts, Sripatum University
Year of Publication	:	B.E. 2553

ABSTRACT

The objectives of the research “The Potential of Personal Media versus Development Communication for Community” were 1) to study personal media characteristics as a role in promoting personal media potential in community development; 2) to study supporting or intervening factors in applying personal media to community development; and 3) to mobilize community development and create communication process in proper development for each community.

This was a quantitative research that collected data through a survey research method to gather opinions of community leaders and members in Bangkok Area. A simple random sampling was conducted by randomly selecting communities from three out of Bangkok’s fifty districts as a study area. These included 1) Bang Khen, 2) Bangna, and 3) Phayathai Districts. Selected communities from the three districts were 1) Khong Hiran Village Community, Bang Khen, 2) Khlong Bangna Community, Bangna, and 3) Sanam Pao Community, Phayathai. The samples were a combination of the community leaders and members for a total of 372 persons. These were 3 leaders and 369 members, 141 of which were from Sanam Pao Community, 78 of which were from Khong Hiran Village Community and the other 150 of which were from Khlong Bangna Community.

The analysis of nine characteristics that promoted the community leader potential in community development showed that the community leaders and members realized that their community leader must be patient to drive the tasks to destination or success. This was the characteristics most demanded by most community members of 95.4 percent. The second with 94.4 percent was that the community leader must have good human

relationship such as coordinate ideas, organize benefits and work well with community members. The third with 93.8 percent was that the community leader must be fair and honest based on the code of conduct, reasoning principles, honesty to self and others, and work with a non-bias attitude.

An analysis of 11 characteristics of the community leaders that promoted communication which were supporting factors for applying personal media in community development mobilization showed that the first three characteristics included listen to opinions and needs of the community, open to external communication to the community and transfer the news to the community, and screen news in accordance with levels of knowledge of the community members.

Keywords: Personal Media, Development Communication, Community